

Apostolien teot 24

Apt.16:16-40

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa pääsimme Eurooppaan. Paavali ja hänen työtoverinsa ylittivät Aasian ja Euroopan välisen salmen ja menivät saarnaamaan Makedoniassa olevaan Filippiin kaupunkiin. Evankeliumi oli saapunut Eurooppaan! Lydia -niminen purppuranmyyjä otti sanoman vastaan ja hänet ja hänen perhekuntansa kastettiin.

Käärmeengen vallassa olevan orjatyön tapaus

Jatkamme 16. luvun jakeesta 16. Teksti on kirjoitettu me-muodossa, ehkä siksi, että Apostolien tekojen kirjoittaja eli Luukas lainaa tässä omaa matkapäiväkirjaansa, jota hän kirjoitti ollessaan Paavalin matkassa.

Kun taas olimme menossa rukouspaikalle, kohtasimme orjatyön, jossa oli tietäjähengi ja joka ennustamalla hankki isäntäväelleen hyvät rahat. Tyttö lähti Paavalin ja meidän muiden perään ja huusi: "Nämä miehet ovat Korkeimman Jumalan palvelijoita ja osoittavat teille pelastuksen tien!" Näin hän teki useana päivänä, kunnes Paavali menetti kärsivällisyytensä, kääntyi ja sanoi hengelle: "Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinua: lähde hänestä!" Siinä samassa henki lähti (Apt. 16:16-18).

Paavalin oli kumppaneineen menossa taas sinne kaupungin ulkopuolella olevalle pakanalliselle rukouspaikalle, jossa he olivat aiemmin tavanneet Lydian, josta oli tullut kristitty. Nyt he kohtasivat orjatyön, jossa oli ”tietäjähengi”. Luukkaan alkutekstissä sitä nimitetään *python* – hengeksi (*pneuma pythoona*) eli siis käärmehengeksi. Sillä kai tarkoitetaan Delfin pyhäkön oraakkelihenkeä, joka kuviteltiin käärmeeksi. Orjatyttö tuotti ennustuksillaan rahaa isännilleen.

Eli melkein heti, kun Jeesuksen evankeliumi tuli Eurooppaan, pahan vallat olivat vastustamassa sitä. Näin oli Jeesukselle itselleenkin käynyt. Kun Jeesus aloitti julkisen toimintansa Galileassa, silloin kävi näin:

Kaupungin synagogassa oli juuri silloin mies, joka oli saastaisen hengen vallassa. Hän alkoi huutaa: "Mitä sinä meistä tahdot, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut tuhoamaan meidät? Minä tiedän, kuka sinä olet, Jumalan Pyhä!" (Mark. 1:23-24).

Samalla tavalla *python* –henki huusi orjatyön suulla tietävänsä, keitä Paavali ja Silas olivat. "Nämä miehet ovat Korkeimman Jumalan palvelijoita ja osoittavat teille pelastuksen tien!"

Saattaa näyttää, että tällainen huuto olisi ollut Paavalille hyödyllinen. Olihan se aika hyvää mainosta, että tietäjähengi huutaa, että nämä miehet osoittavat teille pelastuksen tien. Mutta kyse on sellaisesta ajattelusta, että kun henkiolento osoittaa tietävänsä, kuka joku on, niin sillä hän saa tuon käsittämänsä henkilön käsiinsä, valtaansa. Jeesuksen ja Paavalin tapauksessa tuollainen

henkiolennon tieto tosin toimii sitä itseään vastaan, kun se joutuu tunnustamaan, että Jeesus on ”Jumalan Pyhä” ja että Paavalin kumppaneineen neuvovat ”pelastuksen tien”.

Jeesus näki tuollaisen mainostamisen taakse. Hän ei tarvinnut mainosta pahalta hengeltä, ja siksi hän käski sitä lähtemään Kapernaumin synagoogan miehestä. Paavali teki *python* –hengelle saman, tosin vasta muutaman päivän päästä, kyllästyttyään sen huutoon.

Hän komensi henkeä *Jeesuksen nimessä*.” ”Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinua: lähde hänestä!” Ja se toimi, sillä tekijä tuossa oli Jeesus itse. Ihan vastaavalla tavalla kuin kaikissa Apostolien teoissa kerrotuissa parentamishmeissä.

No mitä tästä pitäisi ajatella? Onko pahoja henkiä olemassa? Minä uskon, että kyllä on. Kristityissä maissa ei kylläkään läheskään niin paljon kuin pakanamailla, koska suurin osa ihmisistä on kastettuja ja evankeliumi Jeesuksesta on vaikuttanut täällä niin pitkään. Mutta pakanamailla tilanne on toinen. Olen kuullut järkeviltä ja luotettavana pitämiltäni lähetyssaarnaajilta tästä montakin tarinaa. Eräskin kertoi, kuinka Taiwanilla erään syrjäisen kylän tietäjänainen kulki hänen perässään ja huusi, että ”se Jeesus, joka sinussa on, minä tahan sen”. Vaikka siinä kylässä ei Jeesuksen nimeä oltu ennen kuultu. Ja vastaavia kertomuksia on vaikka miten paljon.

Mutta tästä ei pidä vetää sellaista johtopäätöstä, kuin nykyisin jotkut karismaattiset saarnaajat tekevät, että riivaustiloja on vaikka missä. Että kastetussa ja uskovassa kristityssä voi olla paha henki, joka aiheuttaa pelihimoa tai riippuvaisuutta alkoholista tai jostain muusta paheesta. Ja sitten niitä yritetään ajaa ulos. Sellainen on ihan sairasta. Ei kyse ole henkivalloista, vaan jostain muusta johtuvasta vaivasta tai synnistä. Ihan eri asia on se, että aktiivisella saatananpalvonnalla tai jollain vastavalla hölmöilyllä kai voi olla pahojen henkien kanssa tekemisissä ja saada aikaan tuhoa itselleen.

Sellaiseenkin auttaa Jeesuksen nimi. Mutta ennen kaikkea näissä asioissa olisi parasta pistää jätää hattuun eikä innostua näistä pahojen henkien ulosajamisista, sillä sellaisellakin voi saada päänsä sekaisin.

Vaikeuksia seuraa

Jatketaan Paavalin seikkailuista Filippissä.

Mutta kun tytön isännät huomasivat, ettei heillä enää ollut toivoa tuloista, he ottivat Paavalin ja Silaksen kiinni ja raahasivat heidät torille viranomaisten luo. Kaupungin hallitusmiesten edessä he sanoivat: ”Nämä miehet aiheuttavat levottomuutta kaupungissamme. He ovat juutalaisia ja opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa omaksua eikä noudattaa, koska olemme roomalaisia.” (Apt. 16:19-21).

Ihmeellistä, mutta Raamatun mukaan tuikitavallista, että vapauttava ihmeteko aiheuttaa suuttumusta ja vainoa (ks. esim. Mark. 3:1-6, Joh. 5:16). Paavali ja Silas raahattiin kaupungin roomalaisen tumioistuimen eteen.

Roomalainen kulttuuri oli tunnettu siitä, että siellä oikeutta pidettiin arvossa ja oikeudenkäynnit olivat kunnollisia. Näin ei ollut tässä tapauksessa.

Kansakin nousi heitä vastaan. Hallitusmiehet käskivät repiä heitä vaatteet päältä ja ruoskittivat heidät. Kun heidät oli perin pohjin piesty, heidät teljettiin vankilaan. Vartija sai määräyksen valvoa heitä tarkoin, ja niinpä hän saamansa käskyn mukaisesti vei heidät vankilan perimmäiseen soppeen ja vielä varmuudeksi pani heidät jalkapuuhun (Apt. 16:22-24).

Paavalia ja Silasta häväistiin ja heidät ruoskittiin, ”piestiin perin pohjin”. Se oli hyvin raaka rangaistus, joka koetteli inhimillisen kestävyyskyvyn rajoja. Sitten heidät laitettiin erityisen varmaan talteen, kuin pahimmatkin rikolliset, vankilan perimmäiseen soppeen ja vielä jalkapuuhun. Siinä jalat levitettiin ja pakotettiin kauas toistaan, eikä nukkuminen ollut mahdollista.

Ylistyslaulun ja rukouksen voima

Mutta nukkumisen sijasta

Keskiyön aikaan Paavali ja Silas rukoilivat ja laulaen ylistivät Jumalaa, ja toiset vangit kuuntelivat heitä. Yhtäkkiä tuli raju maanjäristys. Vankilan perustukset järkkäyivät, kaikki ovet lennähtivät auki, ja kaikkien kahleet irtosivat. Vartija havahtui unestaan, ja kun hän näki vankilan ovet selkoselällään, hän luuli vankien karanneen ja tempasi miekan surmatakseen itsensä. Silloin Paavali huusi kovalla äänellä: "Älä tee itsellesi mitään! Me olemme kaikki täällä." (Apt. 16:25-28)

Jos joudut siis pahaan tilanteeseen evankeliumin takia, ei kannata jäädä valittamaan, vaan pitää käydä laulamaan ylistyslauluja ja rukoilemaan Jumalalta apua. Paavalin ja Silaksen lauluun ja rukoukseen Jumala vastasi sopivan rajulla maanjäristyksellä. Sellainen ei tuolla seuduin ole kovin epätavallista, mutta on selvää, että Jumalan tekemästä ihmeestä oli kyse.

Vanginvartija oli aluksi peloissaan siksi, että arveli menettävänsä ainakin virkansa ellei sitten päättään siitä hyvästä, että vangit olivat karanneet. Eivät ne kuitenkaan olleet karanneet. Oli tapahtunut jotain sellaista, joka sai vartijan ”normaalin” pelon muuttumaan yliluonnollisen kauhuksi.

Vartija pyysi valoa, ryntäsi sisään ja heittäytyi vavisten Paavalin ja Silaksen eteen. Hän vei heidät ulos ja kysyi: "Herrat! Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin?" (Apt. 16:29-30)

Usko, niin pelastut, sinä ja perhekuntasi

Vanginvartija tajusi, että nyt hän oli tekemisissä itsensä Jumalan kanssa. Oma alitajuinen syyllisyys oli rynninyt pintaan ja purkautui huutona: "Herrat! Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin?"

He vastasivat: "Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi." He puhuivat sitten Herran sanaa hänelle ja koko talonväelle. Heti paikalla, keskellä yötä, vanginvartija otti heidät hoiviinsa ja pesi ruoskaniskujen haavat, ja hänet ja hänen perhekuntansa kastettiin heti. Hän vei heidät kotiinsa ja kattoi heille ruokapöydän, ja yhdessä koko talonväkensä kanssa hän riemuitsi, kun nyt uskoi Jumalaan (Apt. 16:31-34).

Mitä Paavali ja kumppanit vastasivat? Miten ihminen pelastuu? Mitä pitää tehdä?

Paavali vastasi samoin, kuin mitä myöhemmin Roomalaiskirjeessään opetti: Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen pelastaa ihmisen. Se tuo hänelle Jeesuksen hankkiman syntien anteeksiannon eli sovinnon Jumalan kanssa.

Ja sitten Paavali ja kumppanit opettivat vanginvartijaparkaa ja hänen perhettään. Mitä he opettivat? He ”puhuivat Herran sanaa”. Se on sen opettamista, kuka Jeesus on, kuinka hän kuoli ja nousi kuolleista ja mitä se hyödyttää meitä ihmisiä. Sellaisen puhuminen on ”Herran sanaa”, koska siinä Herra vaikuttaa Pyhän Henkensä kautta.

Kirkon sanomassa ei siis ole kyse siitä, miten tärkeitä on vastustaa ilmastonmuutosta ja pitää ”ekopaastoa” ja suosia reilun kaupan kahvia. Ne kaikki ovat toki tärkeitä asioita, mutta niiden kautta ei saada aikaan sitä, mitä Filippin vanginvartijan kotona tapahtui: Äsken sydänjuuriaan myöten kauhistunut miesparka ”riemuitsi yhdessä koko talonväkensä kanssa, kun nyt uskoi Jumalaan.”

Uusi testamentti painottaa kovasti yksilön henkilökohtaista kääntymistä ja uskoa. Tätä taustaa vasten on mielenkiintoista, että se siitä huolimatta puhuu kokonaisten heimojen, kaupunkien ja ihmisryhmien kääntymyksestä (ks. Apt. 8:14, 9:35, 11:1). Onko siis ihme, että tässä kohdassa sanotaan, että vanginvartijan usko ja kääntymys sai aikaan koko perheen kääntymyksen Herran puoleen? Kaikki kastettiin, myös vaimo ja lapset.

Tämän esimerkin mukaisesti kristikunnassa on kristittyjen vanhempien lapset kastettu pieninä vauvoina. Ideana on se, että vanhemmat, kummit ja seurakunta opettavat heille myöhemmin, mitä heidän lapsena saamansa kaste merkitsee. Tarkoitus ei ole väheksyä henkilökohtaisen uskon merkitystä, vaan painottaa sitä, kuinka mekityksellinen asia kaste on. Oman henkilökohtaisen uskon voi aloittaa siitä, että kasteessani minulle on lahjoitettu ja Jeesus ja hänen tekemänsä pelastustyö, vaikka en vielä kokonaan ymmärräkään, mitä se merkitsee. Koko elämä on kasvamista sen ymmärtämiseen ja todeksi uskomiseen.

Oli Paavalilla pokkaa!

Aamulla hallitusmiehet lähettivät oikeudenpalvelijoita tuomaan sanan: "Päästä ne miehet vapaaksi." Vartija ilmoitti tämän Paavalille. Hän sanoi: "Hallitusmiehet ovat lähettäneet sanan, että teidät on päästettävä vapaaksi. Lähtekää siis, menkää rauhassa." Mutta Paavali vastasi oikeudenpalvelijoille: "He ovat tutkimatta ja tuomitsematta julkisesti ruoskittaneet meidät, Rooman kansalaiset, ja heittäneet meidät vankilaan. Nytkö he vähin äänin toimittaisivat meidät täältä pois? Ei, tulkoot itse päästämään meidät täältä." Oikeudenpalvelijat veivät Paavalin vastauksen hallitusmiehille, ja nämä säikähtivät, kun kuulivat miesten olevan Rooman kansalaisia. He tulivat vankilaan, puhuivat suostutellen ja saatettuaan miehet ulos pyysivät heitä lähtemään kaupungista. Vankilasta lähdettyään Paavali ja Silas menivät Lyydian luo. Tavattuun siellä uskonveljiä he rohkaisivat näitä, ja sitten he lähtivät kaupungista. (Apt. 16:35-40).

Paavalilla on ihanasti ns. pokkaa ja rohkeutta. Hän ei ollut ruoskinnan uhatessa vedonnut siihen, että he molemmat, sekä Silas että hän, olivat Rooman kansalaisia, joita ei sen takia missään nimessä olisi saanut ruoskia. Mutta hän toi sen esiin vasta nyt, samoin kuin senkin, että oikeudenkäynti heitä vataan oli muutenkin ollut täysin laitton.

Minä olisin lähtenyt tyytyväisenä ja vähin äänin tieheni. Mutta Paavali vaati kaupungin korkeimpia virkamiehiä paikalle. Ja he tulivat nöyrinä poikina, tajuttuaan, että olivat toimineet tosi väärin ja siitä voisi heille koitua pahoja seurauksia.

Paavali ja Silas olivat todellisia supermiehiä. Olisi voinut luulla, että he itse tarvitsivat rohkaisua ja lohdutusta. Mutta sen sijaan he itse rohkaisivat Lydian kotiin kokoontuneita Euroopan ensimmäisiä kristittyjä ennenkuin lähtivät jatkamaan matkaansa kohti uusia lähetystyön seikkailuja.

Tämä osoittaa, miten voimakasta Jumalan huolenpito omistaan voi oikein kovassa paikassa olla. Ruoskittuna, haavat ruumissa ylt'ympäri kirvelevinä, voi lohduttaa muita.